

Overzicht goedgekeurde volkstuintuinen oproep 2021

West-Vlaanderen

1. Dokter Egide Defeverpark – Stad Gistel – Gistel

De stad Gistel transformeert het domein Ellestraat 1 (1.5 ha) van een ommuurd terrein dat lang in private eigendom is geweest, naar een aan te leggen en in te richten publiek park. Het project beoogt een goede balans tussen natuurwaardebehoud en -versterking enerzijds, en ruimte voor verschillende gebruiken anderzijds – waarbij de nieuwe volkstuintuinen een belangrijke rol spelen voor het herleven van productief gebruik op dit domein, plek voor ontmoeting en sociale cohesie. Het park zal opgebouwd worden als één verbindend landschap aan de hand van verschillende landschapsmomenten met uiteenlopende karakters: open-gesloten, rustig - actief, enz... De volkstuintuinen -met een overdekte 'ontmoeting- en leer-plek' en restauratie van de historische serre (momenteel nog in optie/onderzoek) – vormen een belangrijk onderdeel van het park. Het volkstuintuinen-project bouwt voort op de in Gistel al aanwezige ecologische, productieve en sociaal-maatschappelijke dynamiek van o.a. kennis en ervaring van de bestaande volkstuintuinen bij de Oostmolen, de regelmatig malende Oostmolen zelf, het compost-project van de sociale appartementsgebouwen Woonwel, de aanwezige noten-boomgaard, het bijenpaviljoen en nabije, actieve imkers, ...

2. Dorpstuin Biothope – Stadsbestuur Oudenburg – Oudenburg

De 'Dorpstuin Biothope' in Oudenburg is een project voor de aanleg van een volkstuintuin. Deze dorpstuintuin is gelegen naast de Romaanse kerk in de deelgemeente Ettelgem nabij de dorpskern. Het complex bestaat uit 18 individuele moestuintjes met daarnaast een gemeenschappelijke serre, een kruidentuin, kleinfruit en een boomgaard met een bloemenweide. Op het complex wordt ook een gebouw voorzien dat dienst zal doen als opslagruimte voor het materiaal en materieel. Er komt ook een ontmoetingspunt met picknickplaats, speeltoestel en wilgenhut. Er is ook een bestaande parking voor een vijftiental wagens. Het project komt tot stand via een participatieproject met de kandidaat-huurders en de buurtbewoners. Aan het project wordt ook sociaal luik gekoppeld in samenwerking met het OCMW Welzijnshuis. De volkstuintuinen zijn een ontmoetingsplaats en creëren een sociaal netwerk. Daarnaast hebben de volkstuintuinen ook als doel om gezonde voeding te promoten. Door ruimte te creëren op het openbaar domein voor hobbytuinieren zet men ook in op natuurbeleving in de stad.

3. Tuin van Adem en Eten – Natuur.koepel vzw – Zwevegem

Via een open oproep in 2019 stelde de intercommunale Leiedal 1 hectare woonuitbreidingsgebied aan de rand van het dorp Sint-Denijs ter beschikking voor een duurzaam, innovatief openruimteproject. Een jury selecteerde de 'Tuin van Adem en Eten', TVAE, ingediend door een groep dorpsbewoners, met ondersteuning door Natuurpunt en Velt. TVAE wil een Voedselbos worden, een veerkrachtig systeem naar het model van een bos waar diversiteit en voedselproductie mooi samen gaan. De initiatiefnemers voorzien allerlei natuurgebonden belevingsactiviteiten van plaatselijke verenigingen toe te laten in een natuurlijk en gezond kader. De derde belangrijke pijler van TVAE is bewustmaking rond klimaat, gezondheid, eerlijke voeding, biodiversiteit, respect voor elkaar met een divers aanbod van cursussen en workshops. In 2020 en 2021 vonden al verschillende activiteiten plaats zoals plant- en beheermomenten, vormingen, de bouw van een torenvalkennest, studiebezoeken, benefietevenementen, enz. Voor die eerste fase was er ook steun van de gemeente Zwevegem, de provincie West-Vlaanderen, en Bos+.

Oost-Vlaanderen

4. Cirkeltuin Welenhoeck – Welenhoeck – Herzele

In het project 'Cirkeltuin' wordt de bestaande samentuin van Welenhoeck vzw uitgebreid tot een levendige en ecologische volkstuin. De bestaande samentuin wordt uitgebreid van 1200m² tot een volkstuin van 2800m², met daar rond 4400m² voedsel- en hakselbos, waardoor de totale volkstuin op 7200m² komt. In het eerste jaar wordt een uitgebreid buurt-traject voorzien. De noden, interesses en wensen van buurtbewoners worden grondig in kaart gebracht, en er komt een gezamenlijk ontwerp voor de praktische inrichting van de volkstuin en de inhoud van de activiteiten. Het project zal een belangrijke ecologische meerwaarde creëren voor het perceel en de nabije omgeving. Het tuinreglement van de volkstuin stelt een aantal strenge richtlijnen op om de biodiversiteit te stimuleren, het bodemleven te beschermen en de bodem te verbeteren, vervuiling van (grond)water te voorkomen en hoogwaardige ecologische voeding te produceren. De volkstuin wordt via een permacultuur opgedeeld in verschillende zones, die elk tot een verhoging van de biodiversiteit leiden. Het ontwerp houdt rekening met de nood aan 'lege' stukken grond en ruimtes met beperkte menselijke aanwezigheid om op die plekken ruimte te geven aan dieren en insecten.

5. Samentuin Lebbeke – Velt – Lebbeke

Toen uit een info-avond over samentuinen, georganiseerd door Velt in 2007, veel lokale interesse bleek, ging de lokale Velt-afdeling op zoek naar een perceel. Velt-Dendermonde klopte aan bij de gemeente, die begin 2021 een terrein van ongeveer 36 are ter beschikking stelde voor een periode van min. 10 jaar. Het initiatief werd in de zomer 2021 bekend gemaakt. Op het infomoment op 21 september 2021 waren 24 kandidaat-tuiniers aanwezig. Zij ontwikkelen tijdens verschillende sessies in oktober-november 2021 samen het inrichtingsplan. Tegelijkertijd worden afspraken gemaakt voor het tuinreglement en de verschillende taken en rollen die leiden tot een goede werking van deze tuiniersgroep. In het voorjaar 2022 gaan de tuiniers aan de slag in hun nieuwe samentuin. Velt-medewerkers begeleiden de kandidaat-tuiniers. Deze begeleiding vindt plaats in het kader van de uitvoering van het project 'Een eetbare buurt, gemeente of stad (Eco7)' van het Omgevingscontract 2021 dat de gemeente Lebbeke afsloot met de provincie Oost-Vlaanderen. Zo is een deskundige begeleiding verzekerd. Met deze projectaanvraag wil Velt i.sm. de partners de nieuwe samentuin verder laten ontwikkelen. De tuiniers staan klaar, Velt zorgt voor omkadering, lokale actoren (kringloopkrachten, KSA Heizijde (meisjes), KSA Flambouw (jongens) en twee basisscholen) willen graag mee doen.

6. Het Pomona Voedselbos – Pomona vzw – Meerdonk

Langs het wandelpad in de Pannekeetstraat in Sint-Gillis-Waas, tussen de wandelknooppunten 94 en 95, ligt het vrij toegankelijke en zalige Pomona voedselbos. Dat is een jong voedselbosstelsel waar scholen in de buurt, toevallige passanten en gerichte bezoekers, een door experts aangeplant voedselbos kunnen zien groeien. Door het succes van de aanplant en eerste seizoen, wil Pomona het voedselbos verder uitbouwen om de site ecologisch interessanter en, vooral voor kinderen de plek leuker en toegankelijker te maken en informatie over voedselbossen en soorten beter ter beschikking stellen. Op die manier wordt het Pomona Voedselbos een fijne en interessante plek waar anderen geïnspireerd raken, over voedselbossen leren en praktisch aan de slag kunnen gaan, onder begeleiding van de experts die dit voedselbos hebben ontworpen en beheren.

Antwerpen

7. Samentuin Hof Ter Laken – Stichting Kempens Landschap – Heist-op-den-Berg

Sinds de aankoop van het kasteeldomein van Hof Ter Laken door Kempens Landschap en Lokaal Bestuur Heist-op-den-Berg willen de partners er graag het sociale hart van de deelgemeente Booischot van maken. Samen met de lokale bevolking ontsproot de idee van een samentuin op de plek van de eeuwenoude moestuin en boomgaard in het kasteeldomein, waar ook wandelaars en

andere recreanten terecht kunnen voor een momentje van rust en inspiratie. Op die manier wordt de erfgoedwaarde, het uitzicht en de werking van deze 2 eeuwen oude tuinzone behouden, maar toch met een sociale invulling. In de samentuin kunnen volwassenen, kinderen en schooljeugd samen tuinieren en zo het sociale weefsel in het dorp versterken. Doordat ook recreanten de samentuin vrij kunnen bezoeken en er enkele keer per jaar leuke evenementen georganiseerd worden, wordt een grote doelgroep geïnspireerd rond bewuste voedselproductie. Kempens Landschap maakte een inrichtingsvisie op voor de samentuin. Maar ook de tuiniers zullen bepaalde zaken rond de werking zelf kunnen beslissen. De inrichting van de samentuin zal komend jaar plaatsvinden. Er wordt ook gestart met de organisatie van laagdrempelige en ervaringsgerichte theorie- en praktijklessen, in samenwerking met Velt en Tuinhier.

8. De naam zal de komende maanden via een wedstrijd worden vastgelegd – Autonomo Gemeentebedrijf Fluctus Schelle – Schelle

In de gemeente Schelle wordt er gewerkt aan een nieuw voedselbos. Het idee kwam tot stand door een participatietraject in het kader van het Voedsel + Dorp project. Dat is een pilootproject dat gebruik maakt van de Keuzewijzer Eetbaar Groen (ontwikkeld door de provincie en Universiteit Antwerpen) en dat ondersteund wordt door de provincie Antwerpen en Velt vzw. Met dit project krijgen de inwoners van Schelle de kans om aan de hand van co-creatie een specifieke locatie in Schelle samen op een kwalitatieve wijze te ontwikkelen met nieuw eetbaar groen. Tijdens de participatiesessies werd beslist om het perceel in te richten als een voedselbos. Er zal plaats zijn voor fruit- en notenbomen, kleinfruit, kruiden, een bloemenweide en een beperkte moestuin. Naast deze eetbare invulling zal het voedselbos ook ruimte bieden voor ontmoeting en sociale interactie. Velt zal het team van 'Voedselbossers' drie jaar begeleiden bij de opstart en uitwerking van het project. De bedoeling is dat dit project samen met de vrijwilligersgroep wordt uitgewerkt, aangeplant en onderhouden. Het terrein zal op een kwalitatieve wijze worden ingebed in het landschap. De nabij gelegen beek krijgt meer ruimte en het terrein wordt omzoomd met hagen en houtkanten. Materialen voor de inrichting van het terrein zullen zoveel mogelijk worden gedeeld met partnerorganisaties zoals Natuurpunt Rupelstreek en Velt-afdeling Zuid-Antwerpen. Het water dat nodig is op het terrein, wordt verzameld van de daken van openbare gebouwen. Tot slot zal het project een educatieve functie hebben, er worden informatieborden geplaatst voor (beginnende) tuiniers, bezoekers en de leerlingen van de scholen in Schelle.

Vlaams-Brabant

9. De Schoppe – Oostrem vzw – Herent

Oostrem vzw bouwde een grote schuur van de Benedictushoeve om tot een groot para-agrarisch atelier. Personen met een beperking verwerken er groenten, noten en klein fruit, o.m. van De Wikke, een biologisch tuinbouwproject van Wonen & Werken. Er is ook een tuin met 2 notenbomen en een serre. De tuin wordt rolstoeltoegankelijk gemaakt en er wordt verder ingezet klein fruit aanplanten, rust- en belevingshoeken, ecologische ingroening, picknickbanken, een zintuigentuin met waterpartij, een afgeboorde moestuin en kringlooptuinieren (compostering, takkenril).

10. Nieuwe Kloostertuin Tildonk – Nieuwe Kloostertuin Tildonk vzw – Tildonk

Samen met alle partners (vzw Nieuwe Kloostertuin, Immo Kwaliteitsfonds vzw, vzw Rozemarijn, Sint-Angela Instituut, natuurboederij't Speckbosch, Vzw Honk, vzw Avansa Oost-Brabant) wordt de kloostertuin van Tildonk verder verfreesd en vormgegeven, met een aantal investeringen, infrastructuurwerken en vorming. In de kloostertuin wordt iedereen uitgenodigd om elkaar te ontmoeten en samen dingen te doen. Op die manier wordt een plek gecreëerd waar iedereen samen zorg voor draagt en waar het fijn is om te vertoeven.

Limburg

11. Voedselbos Vlasmeer – Gemeente Hechtel-Eksel – Hechtel-Eksel

Met Voedselbos Vlasmeer wil Hechtel-Eksel mee de kar van gemeentelijke voedselbossen in Vlaanderen trekken en het eerste voedselbos in de gemeente realiseren. Het voedselbos zal aangelegd worden op een perceel aan de Groenstraat en Vlasmeerstraat waar vandaag een dun bosje met minimale biodiversiteit groeit. De aanleg van het proef- en snoepbos zal tegelijk een groene, eetbare omgeving én een ontmoetingsplek voor de buurtbewoners creëren. Kinderen krijgen zo een fijne, natuurrijke plek in de buurt waar ze veilig samen kunnen spelen en ravotten. Naast een groenfunctie zal het bos dus ook een sociale rol vervullen. Met de aanleg van het voedselbos in een woonzone trekt de gemeente resoluut de groene kaart. In het voedselbos zullen notenbomen, bessenstruiken, vogel- en bestuiversvriendelijke struiken en kruidenheesters een plek krijgen. Bij de planning en aanleg wordt ecosystematisch te werk gegaan, en het beheer zal volledig ecologisch gebeuren. Omheen en doorheen het voedselbos worden wandelpaden aangelegd en in het bos wordt een aantal zitbanken geplaatst zodat de buurtbewoners er kunnen ontspannen en elkaar ontmoeten. Daarbij wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van lokale en duurzame materialen. Het groenafval geproduceerd in het bos zal gecomposteerd worden en opnieuw als groenbemesting in het bos verwerkt worden.

12. Voedselbos Pietersheim – Gemeente Lanaken – Lanaken

In 2020 verhuisde voetbalclub KLVV naar de nieuwe sportterreinen aan het Montaignehof. Nu krijgen de oude voetbalvelden (circa 3 ha) op Domein Pietersheim een nieuwe bestemming. De voetbalkantine, de omheining (reclamepanelen en beton) en de tribune worden in januari 2022 afgebroken. Ook de verharding (asfalt) wordt opgebroken. De bestaande groenelementen, zoals bomenrijen en houtkanten, worden behouden en in het nieuwe voedselbos geïntegreerd. De gemeente zal in samenwerking met Velt, BOS+ en het Centrum voor Duurzaam Groen (CDG) een voedselbos aanleggen. Het ontwerp van een voedselbos is geïnspireerd op de opbouw van een natuurlijk bos waar voedselproductie (fruitbomen, bessenstruiken, kruiden,...) centraal staat. Het wordt voor de Lanakenaren een gezellige ontmoetingsplek waar ze van de natuur kunnen genieten en van fruit kunnen smullen.

13. Volkstuintjes Schoonbeek – Sociaal Huis Bilzen – Bilzen

In de wijk Schoonbeek is nood aan verbinding, aan toegang tot grondrechten en aan een gezellige leefomgeving. Via volkstuintjes krijgen mensen toegang tot buitenruimte, tot verse groenten en wordt bovenal ook ingezet op ontmoeting. Gekoppeld aan de volkstuintjes worden workshops en een materialenuitleendienst georganiseerd zodat iedereen zichzelf kan versterken en ook toegang heeft tot materiaal. Door in te zetten op partnerschappen en participatie wordt het een dynamisch, duurzaam en gedragen verhaal. De wijk krijgt een positiever imago en raakt ook verbonden met de ruimere omgeving.

14. Volkstuin Buurtpark – Gemeente Wellen – Wellen

De volkstuin wordt ingericht als een combinatie moestuin-buurtpark en zal gerealiseerd worden in het centrum van Wellen achter de site van het gemeentehuis, OCMW en Lokaal Dienstencentrum. De percelen liggen binnen het bestaande RUP buurtpark en zijn momenteel in deels in gebruik als petanquebanen, hondentoilet en weiland met een aantal bomen. De percelen zullen verder ingericht worden als volkstuin en boomgaard en als ontmoetingsplaats voor zowel de oudere bezoekers van het dienstencentrum als de omliggende bewoners van assistentietiewoningen, de scholen en andere gebruikers. Het project maakt deel uit van een groter onthardingsproject rond het gemeentehuis en kinderdagverblijf en fungeert als een schakel tussen de 2 natuurgebieden De Broekbeemd en de Grote Beemd langs de Herk.